ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

УДК 657.422:630
DOI https://doi.org/10.32782/CMI/2024-11-7

Василішин С.І.
доктор економічних наук, професор,
Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»
Інститут обліку і фінансів Національної академії аграрних наук України

СПЕЦИФІКА ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ЛІСОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Статтю присвячено обґрунтуванню методичних засад, визначенню специфіки й проблемних аспектів обліку готової продукції лісогосподарських підприємств України відповідно до чинної нормативно-правової бази. Проаналізовано кількість заготовленої деревини за видами лісової продукції, кількість та вартість реалізованої лісової продукції в межах України за видами у 2021-2023 рр. Охарактеризовано операційний цикл та особливості ідентифікації та обліку готової продукції лісогосподарських підприємств. Розкрито класифікацію видів продукції лісогосподарських підприємств та інтерпретовано їх як об`єкти обліку з акцентом на достовірну оцінку. Встановлено методичні засади первинного, синтетичного та аналітичного обліку, а також запропоновано орієнтовну структуру синтетичного рахунку 26 «Готова продукція» в лісогосподарських підприємствах України. Доведено важливість достовірного обліку продукції лісогосподарських підприємств для забезпечення ефективного управління ресурсами, формування об'єктивної фінансової звітності та прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Ключові слова: *облік готової продукції лісівництва, продукція лісогосподарських підприємств, лісове господарство, оцінка, первинний облік, синтетичний і аналітичний облік, електронний облік деревини.*

Vasylishyn Stanislav
National Scientific Centre “Institute of Agrarian Economics”
Institute of Accounting and Finance of National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine

METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF ACCOUNTING OF FORESTRY ENTERPRISES’ PRODUCTS IN UKRAINE

Accounting is an important tool in managing the products of forestry enterprises, as it ensures accurate control over the quantity and quality of timber at all stages of its harvesting, processing and sale. Thanks to accurate accounting, an enterprise can effectively track the movement of timber, prevent losses and abuse, and respond to changes in market conditions in a timely manner. The article is concerned with substantiating the methodological foundations and identifying problematic aspects of accounting for finished products of forestry enterprises in Ukraine in accordance with the current regulatory framework. The author analyses the amount of harvested timber by type of forest product, the amount and value of forest products sold within Ukraine by type in 2021-2023. The operating cycle and features of identification and accounting of finished products of forestry enterprises are described. The classification and products of forestry enterprises are disclosed and interpreted as objects of accounting with an emphasis on their reliable assessment. The methodical principles of primary, synthetic and analytical accounting have been established, and an indicative structure of the synthetic account 26 ‘Finished products’ in forestry enterprises of Ukraine has been proposed. It is determined that legislative initiatives on electronic timber accounting strengthen the control, analytical and environmental functions of accounting and promote the sustainable use of forest resources and meet the Sustainable Development Goals. The article proves the importance of reliable accounting of forestry enterprises' products to ensure effective resource management, preparation of objective financial statements and making informed management decisions. The proposed methodological approaches to structuring the types of finished products and their accounting in relation to the branches/sub-branches of forestry enterprises will enhance the effectiveness of the tools for accounting, analysis and control of assets and improve the quality of management decisions at different levels of management of economic entities in the forestry industry.

Keywords: *accounting of finished forestry products, products of forestry enterprises, forestry, valuation, primary accounting, synthetic and analytical accounting, electronic timber accounting.*

Постановка проблеми. Лісогосподарський комплекс відіграє важливу роль в економіці країни, оскільки забезпечує стратегічно важливі галузі сировиною, сприяє зайнятості населення, особливо в сільських районах та генерує значний обсяг експортних надходжень. Крім того, лісогосподарство підтримує екологічний баланс, зберігаючи біорізноманіття та забезпечуючи сталість природних ресурсів, що, в свою чергу, підвищує енергетичну безпеку, сприяє розвитку біоенергетики та зменшує вуглецевий слід країни, що особливо важливо в умовах глобальних екологічних викликів.

Облік є важливим інструментом в управлінні продукцією лісогосподарських підприємств, оскільки забезпечує точний контроль за кількістю та якістю деревини на всіх етапах її заготівлі, обробки та реалізації. Завдяки точному обліку підприємство може ефективно відстежувати рух деревини, попереджати втрати та зловживання, а також своєчасно реагувати на зміни ринкових умов. Це дозволяє приймати обґрунтовані

© Василішин С.І., 2024

управлінські рішення щодо оптимізації виробничих процесів, планування ресурсів і максимізації прибутку, забезпечуючи таким чином економічну стабільність та конкурентоспроможність підприємства. Ці аспекти обумовлюють актуальність теми статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. За даними Державного агентства лісових ресурсів, загальна площа лісових ділянок, що належать до лісового фонду України, становить 10,4 млн. га, у тому числі вкриті лісовою рослинністю 9,6 млн. га. Загалом із 24 лютого 2022 року від воєнних дій майже 30% лісів зазнало різного ступеню шкоди. Запас деревини в лісах оцінюється в межах 2,3 млрд. м^3. За рік в лісах України в середньому приростає 35 млн. м^3 деревини [1]. Рис. 1 демонструє поступове відновлення обсягів заготовленої деревини у 2023 р. порівняно із попереднім 2022 р. із суттєвим скороченням обсягів неліквідної деревини. Дані тенденції підтверджують суттєвий потенціал галузі у досягненні та перевищенні довоєнних показників.

В умовах прискореного використання людиною лісових ресурсів їх збереження та відновлення можливе лише при ефективній роботі лісогосподарських підприємств, яка належним чином обліковується та контролюється [3, с. 11].

Проблематика ідентифікації, визнання, оцінки, обліку активів та відображення в звітності виробничої та збутової діяльності лісогосподарських підприємств є предметом досліджень низки науковців, серед яких І. Жураковська та В. Чудовець [3], І. Замула, М. Танасієва та О. Шавурська [4], Т. Ковбаса [5], Ю. Мороз, Ю. Цал-Цалко, В. Ейсмонт [6], В. Озеран та М. Чік [7], О. Польова та І. Томашук [8], Н. Правдюк [9], Т. Сторожук та Н. Дружинська [10] та ін. Вченими сформовано потужну теоретико-практичну базу обліку та аналізу діяльності в сфері лісівництва, проте окремі аспекти щодо класифікації, оцінки, специфіки й методики обліку готової продукції лісогосподарських підприємств не достатньо вивчені та мають потенціал до наукових розвідок.

Формування цілей статті (постановка завдання). Метою статті є обґрунтування методичних засад, визначення специфіки й проблемних аспектів обліку готової продукції лісогосподарських підприємств України відповідно до чинної нормативно-правової бази.

Виклад основного матеріалу дослідження. Операційний цикл лісогосподарського підприємства складається з кількох послідовних етапів, кожен з яких відіграє важливу роль у забезпеченні ефективності виробничої діяльності та досягненні кінцевої мети – отримання готової продукції, придатної для реалізації. Основними етапами цього циклу є:

1. Планування та підготовка (на цьому етапі визначаються стратегічні та тактичні цілі підприємства, включаючи планування обсягів виробництва, вибір лісових ділянок для заготівлі, оцінку необхідних ресурсів (матеріальних, трудових, фінансових), а також розробку технологічних карт, зокрема оформлення необхідної документації, отримання дозвільних документів, організацію логістики та забезпечення матеріально-технічними ресурсами).

2. Заготівля та первинна обробка (це ключовий етап, де здійснюється вирубка деревини, транспортування її на проміжні склади, сортування та первинна обробка (розпилювання, очищення від кори). На цьому етапі важливо забезпечити ефективне використання ресурсів, мінімізувати втрати продукції та забезпечити її збереження. Процеси заготівлі та обробки ретельно

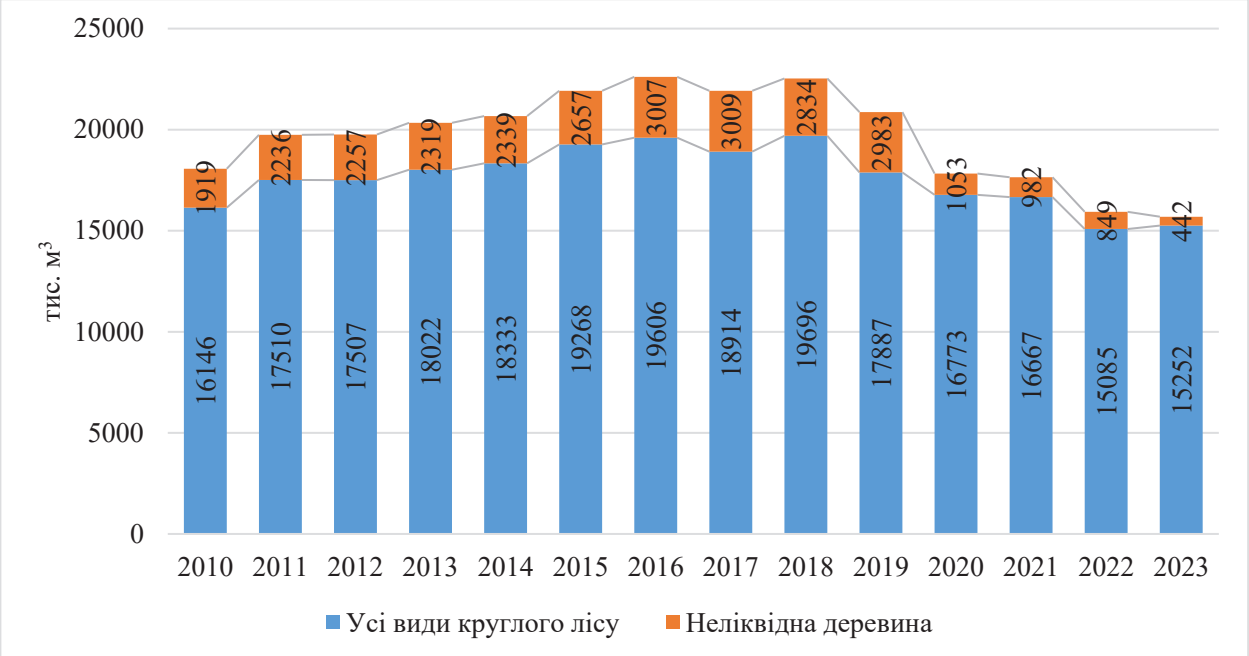

Рис. 1. Динаміка кількості заготовленої деревини за видами лісової продукції в Україні* у 2010-2023 рр.

**Починаючи з 2022 року дані наведено без урахування тимчасово окупованих російською федерацією територій та частини територій, на яких ведуться (велися) бойові дії.*

Джерело: побудовано на основі [2]

контролюються, щоб відповідати стандартам якості та вимогам ринку).

3. Зберігання та транспортування (після первинної обробки продукція зберігається на спеціалізованих складах до моменту реалізації або подальшої обробки. Важливим аспектом є дотримання умов зберігання, що забезпечує збереження якості продукції. Також на цьому етапі здійснюється підготовка продукції до транспортування, включаючи пакування, маркування та організацію логістики для доставки до кінцевого споживача або на ринок).

4. Реалізація та збут (завершальний етап операційного циклу передбачає реалізацію готової продукції на ринку. Це може включати продаж безпосередньо кінцевим споживачам, укладання контрактів з оптовими покупцями, участь у тендерах або експортні операції).

Ці етапи є взаємопов'язаними і потребують належного рівня обліково-інформаційного забезпечення управлінських процесів для досягнення успішного функціонування лісогосподарського підприємства.

В науковій літературі та практичній діяльності до готової продукції лісівництва відносять лише деревину, яка є основною продукцією лісового господарства (табл. 1).

Зокрема, за даними Держстату України, у 2023 р. на частку ділового круглого лісу припадало 42,0 % загального обсягу реалізованої деревини, на частку паливної деревини – відповідно 58,0 %. При цьому, від реалізації ділового круглого лісу у 2023 р. було отримано 15735,4 млн. грн виручки, що становить 67,2 % вартості всієї реалізованої продукції. В динаміці за три останні роки спостерігається тенденція по зростанню вартості реалізованої лісової продукції, що пояснюється зростанням реалізаційних цін. Поруч із цим, обсяги реалізованої деревини, які суттєво впали у 2022 р. порівняно із довоєнним 2021 р., у 2023 р. поступово зростають у порівнянні з попереднім роком.

Проте, як влучно підкреслює колектив науковців на чолі з І. Замулою, «від лісових ресурсів підприємство отримує продукцію не тільки деревного походження, а й недеревного. Безумовно, вирощування лісових насаджень з метою отримання деревини є основною діяльністю лісових господарств, але необхідно також враховувати й економічні вигоди, що одержують від продукції недеревного походження (гриби, ягоди, лікарські трави)» [4, с. 29].

Лісові масиви як об'єкт обліку мають відноситись до довгострокових біологічних активів, які відповідно до норм НП(С)БО 30 «Біологічні активи», можуть давати продукцію (деревина ділова, дрова) та додаткові біологічні активи (саджанці) [11]. Проте, як наголошують І. Жураковська та В. Чудовець, «лісогосподарські підприємства не відображають в обліку та фінансовій звітності біологічні активи. Це є фундаментальною проблемою обліку в лісовій галузі, яка не дозволяє сформувати реальну вартість лісу, собівартість виробленої продукції та достовірно оцінити роботу галузі взагалі» [3, с. 13].

Відповідно до НП(С)БО 9 «Запаси» [12], продукція лісівництва спочатку має оцінюватися за фактичною собівартістю, яка включає всі витрати, пов'язані з вирощуванням, доглядом, заготівлею та первинною обробкою лісових ресурсів. Для біологічних активів, які можуть перетворюватися на продукцію лісівництва (наприклад, вирощування лісу), первісна оцінка здійснюється за собівартістю або справедливою вартістю з відрахуванням очікуваних витрат на продаж, згідно з НП(С)БО 30 «Біологічні активи» [11]. Після первісного визнання продукція лісівництва може оцінюватися за одним із двох підходів: собівартістю або справедливою вартістю з відрахуванням витрат на продаж. Вибір підходу залежить від конкретних умов та економічної доцільності. Якщо підприємство обирає оцінку за собівартістю, необхідно враховувати витрати на зберігання, транспортування, обробку, а також можливі втрати. Оцінка за справедливою вартістю здійснюється у випадках, коли існує активний ринок для такої продукції. Якщо на дату балансу існують ознаки того, що балансова вартість продукції лісівництва перевищує її чисту вартість реалізації (тобто справедливу вартість за вирахуванням витрат на продаж), підприємство повинно зменшити вартість такої продукції до чистої вартості реалізації. Проте, на практиці часто зустрічаються випадки недостовірного визначення справедливої вартості деревини або його повної відсутності, що суттєво знижує об`єктивність облікових та звітних даних лісогосподарських підприємств.

Згідно із «Інструкцією з ведення електронного обліку деревини», починаючи з 2021 р. встановлюється порядок ведення електронного обліку деревини власниками лісів і постійними лісокористувачами. Для ведення електронного обліку деревини застосовуються наступні форми обліку: специфікація приймання деревини від заготівлі; щоденник приймання деревини від заготівлі; щоденник приймання деревини від розкряжування довгомірних лісоматеріалів; спе-

Таблиця 1

Показники кількості та вартості реалізованої лісової продукції в межах України за видами у 2021-2023 рр.*

Вид продукції	Реалізовано продукції						Вартість реалізованої продукції (млн. грн) 2023 р. у % до:	
	2021 р.		2022 р.		2023 р.			
	тис.м³	млн. грн	тис.м³	млн. грн	тис.м³	млн. грн	2021 р.	2022 р.
Усі види круглого лісу	**15360,1**	**20476,0**	**13067,6**	**21583,4**	**14246,0**	**23407,6**	**114,3**	**108,5**
Діловий круглий ліс	6502,0	15292,1	4992,0	14462,1	5990,7	15735,4	102,9	108,8
хвойних порід	4924,7	9042,4	3530,6	7245,7	4533,7	8305,0	91,8	114,6
листяних порід	1577,3	6249,7	1461,4	7216,4	1457,0	7430,4	118,9	103,0
Паливна деревина	8858,1	5183,9	8075,6	7121,3	8255,3	7672,2	148,0	107,7

**Дані наведено без урахування тимчасово окупованих російською федерацією територій та частини територій, на яких ведуться (велися) бойові дії.*

Джерело: розраховано на основі [2]

цифікація-накладна приймання деревини після зміни якості; специфікація-накладна на відправлення деревини залізничним транспортом; товарно-транспортна накладна (ліс) [13].

Згідно до Порядку проведення моніторингу внутрішнього споживання вітчизняних лісоматеріалів необроблених і контролю за неперевищенням обсягу внутрішнього споживання вітчизняних лісоматеріалів необроблених, способами електронного обліку деревини є:

- облік за партіями – внесення інформації про круглі лісоматеріали за породами, їх розмірами та якісними характеристиками з прив'язкою кожної колоди, що належить до цієї партії, до однієї бирки;
- облік штабелями – внесення інформації про круглі лісоматеріали за породами, їх розмірами та якісними характеристиками з прив'язкою всіх колод у штабелі до однієї бирки;
- поколодний облік – внесення інформації про круглі лісоматеріали за породами, їх розмірами та якісними характеристиками з прив'язкою однієї колоди до однієї бирки;
- поштучний облік – внесення інформації про ялинки новорічні за породами, їх розмірами та якісними характеристиками з прив'язкою однієї ялинки новорічної до однієї бирки [14].

У табл. 2 охарактеризовано основні види продукції лісогосподарських підприємств як об'єктів обліку із їх узгодженням з галузями/підгалузями виробництва.

Синтетичний облік готової продукції на лісогосподарських підприємствах є критично важливим для забезпечення точного та повного відображення виробничих результатів у фінансовій звітності. Він узагальнює дані з аналітичного обліку, дозволяючи підприємству отримувати зведену інформацію про наявність, рух і залишки готової продукції. Це забезпечує управлінський контроль за обсягами виробництва, запасами на складах та їх відповідністю плановим показникам. Такий підхід допомагає підприємству своєчасно реагу-

Таблиця 2

Основні види продукції лісогосподарських підприємств та їх інтерпретація як об`єктів обліку

Галузь	Вид виробництва	Вид продукції / активу	Опис продукції як об`єкта обліку
Лісове господарство (лісозаготівля)	Вирощування лісу	Лісові насадження	Біологічні активи, що оцінюються за собівартістю або справедливою вартістю. Включає витрати на вирощування та догляд
	Лісовідновлення та озеленення	Посадковий матеріал, саджанці	Обліковуються як готова продукція або біологічні активи. Оцінка за собівартістю вирощування, включаючи витрати на догляд
	Заготівля деревини	Ділова деревина	Готова продукція, оцінюється за фактичною собівартістю або справедливою вартістю. Включає витрати на заготівлю та транспортування
Первинна обробка деревини	Розпилювання деревини	Пиломатеріали	Готова продукція, оцінюється за фактичною собівартістю виробництва. Включає витрати на розпилювання та зберігання
	Сортування та складування деревини	Відходи деревини (тріска, кора)	Побічна продукція, оцінюється за ринковою вартістю або фактичною собівартістю. Обліковується окремо від основної продукції
Переробка відходів лісового виробництва	Виробництво тріски та тирси	Тріска, тирса	Побічна продукція, оцінюється за ринковою вартістю або фактичною собівартістю. Використовується для подальшої переробки або продажу
Деревообробні (промислові) виробництва	Виробництво меблевих заготовок	Меблеві заготовки	Готова продукція, оцінюється за фактичною собівартістю, включаючи витрати на матеріали та працю
	Виробництво столярних виробів	Столярні вироби (двері, вікна)	Готова продукція, оцінюється за собівартістю виробництва. Включає витрати на обробку та складування
Лісохімічні (промислові) виробництва	Виробництво деревного вугілля	Деревне вугілля	Готова продукція, оцінюється за фактичною собівартістю або справедливою вартістю. Включає витрати на переробку та упаковку
	Виробництво скипидару та смоли	Скипидар, смола	Обліковуються як побічна або основна продукція, залежно від виробництва. Оцінка за фактичною собівартістю або справедливою вартістю
	Виробництво целюлози та паперу	Целюлоза, папір	Готова продукція, оцінюється за фактичною собівартістю виробництва, включаючи витрати на сировину та переробку
Біоенергетичні виробництва	Виробництво паливних брикетів та гранул	Паливні брикети, гранули	Готова продукція, оцінюється за фактичною собівартістю, включаючи витрати на переробку відходів деревини
Заготівельні виробництва	Заготівля та переробка лісових ягід, грибів та трав	Лісові ягоди, гриби, трави	Готова продукція, оцінюється за справедливою вартістю або собівартістю збору, включає витрати на транспортування та зберігання

Джерело: систематизовано автором з використанням [3-12]

вати на зміни в попиті, коригувати виробничі процеси та приймати обґрунтовані рішення щодо реалізації продукції.

Для обліку готової продукції в лісогосподарських підприємствах відповідно до чинної Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [15] передбачено синтетичний рахунок 26 «Готова продукція». За дебетом відображається надходження деревної та недеревної продукції, обробка якої закінчена та відповідає галузевим технічним стандартам та характеристикам. Опираючись на обґрунтовану нами в табл. 2 можливу класифікацію видів готової продукції лісогосподарських підприємств, пропонуємо виокремити такі рахунки другого (третього порядку) її обліку (табл. 3).

Продукція лісогосподарських підприємств має специфічні особливості як об'єкт обліку, зумовлені природним характером виробництва, сезонністю робіт та довготривалістю вирощування лісових ресурсів. Лісова продукція, така як деревина, пиломатеріали, лісохімічні продукти та інші вироби, має значну матеріальну цінність і потребує точного документування всіх етапів виробництва: від заготівлі до реалізації. Це включає ретельний облік витрат, пов'язаних з вирощуванням, доглядом, рубкою та первинною обробкою лісових ресурсів.

Специфіка обліку також полягає у варіативності методів оцінки продукції. Залежно від типу продукції, вона може оцінюватися за справедливою вартістю, фактичною собівартістю або ринковою ціною, що відображає економічні умови на момент заготівлі або реалізації. Такий підхід забезпечує адекватне відображення фінансових результатів діяльності підприємства, враховуючи зміни в ринковій кон'юнктурі та вартісних параметрах продукції. Це важливо для формування обґрунтованої фінансової звітності та прийняття управлінських рішень.

Крім того, продукція лісогосподарських підприємств часто має побічний або вторинний характер, як, наприклад, відходи від основного виробництва, які можуть бути використані для подальшої переробки або продажу. Це вимагає від бухгалтерів підприємства врахування різних видів продукції та їх особливостей у процесі обліку. Наприклад, відходи можуть мати окремий облік, відрізняючись за оцінкою та методами списання. Таким чином, облік продукції лісогосподарських підприємств є складним і багатогранним процесом, який вимагає глибокого розуміння специфіки виробництва та ринку лісової продукції.

Висновки. Достовірність даних первинного обліку та точна побудова синтетичного й аналітичного обліку продукції лісогосподарських підприємств є фундаментальними для забезпечення ефективного управління ресурсами, формування об'єктивної фінансової звітності та прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Вони дозволяють мінімізувати ризики помилок, забезпечити відповідність продукції ринковим вимогам, а також гарантувати фінансову стабільність та прозорість діяльності підприємства перед зацікавленими сторонами. Законодавчі ініціативи щодо електронного обліку деревини посилюють контрольну, аналітичну та екологічну функції обліку та сприяють бережному використанню лісових ресурсів та відповідають Цілям сталого розвитку.

Оцінка продукції галузі лісівництва відповідно до норм НП(С)БО 30 «Біологічні активи» забезпечує об'єктивне відображення вартості таких активів у фінансовій звітності, враховуючи всі витрати, пов'язані з їх виробництвом, зберіганням та продажем. Проте, на практиці інструментарій оцінки продукції (особливо деревини) за справедливою вартістю переважно фрагментарний чи повністю відсутній, що обумовлює необхідність розробки певного нормативного та методичного забезпечення, включно із поверненням до часткового галузевого регулювання обліку, ста-

Таблиця 3

Орієнтовна структура синтетичного рахунку 26 «Готова продукція» в лісогосподарських підприємствах

Рахунок першого порядку (синтетичний рахунок)	Рахунки другого порядку (субрахунки)	Рахунки третього порядку (аналітичний рахунок)
26 «Готова продукція»	261 «Продукція лісозаготівлі»	261.1 «Ділова деревина» (за видами порід дерев)
	262 «Продукція деревообробки»	262.1 «Пиломатеріали» (за видами порід дерев)
		262.2 «Меблеві заготовки» (за видами заготовок)
		262.3 «Столярні вироби» (за видами виробів)
	263 «Продукція переробки відходів»	263.1 «Тріска»
		263.2 «Тирса»
	264 «Продукція лісохімічних виробництв»	264.1 «Деревне вугілля»
		264.2 «Скипидар»
		264.3 «Смола»
		264.4 «Целюлоза»
		264.5 «Папір»
	265 «Продукція біоенергетичних виробництв»	265.1 «Паливні брикети»
		265.2 «Гранули»
	266 «Продукція заготівельних виробництв»	266.1 «Лісові ягоди»
		266.2 «Гриби»
		266.3 «Трави»
	….	….

Джерело: розроблено автором з використанням [15]

тистики та звітності аграрних підприємств, включно з лісогосподарськими.

Запропоновані методичні підходи щодо структуризації видів готової продукції та їх обліку у взаємозв`язку із галузями/підгалузями лісогосподарських підприємств дозволить посилити дієвість інструментів обліку, аналізу та контролю активів та покращити якість управлінських рішень на різних рівнях менеджменту господарюючих суб`єктів лісівничої галузі.

Перспективами подальших досліджень є розробка практичних рекомендацій щодо обліку виробництва та реалізації лісогосподарської продукції з використанням спеціалізованих бухгалтерських програмних продуктів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Публічний звіт голови Державного агентства лісових ресурсів України за 2023 рік. Офіційний сайт КМУ. URL: http://surl.li/pslgzz (дата звернення: 22.08.2024).

2. Лісове господарство та мисливство. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/ (дата звернення: 23.08.2024).

3. Жураковська І.В., Чудовець В.В. Облікове забезпечення діяльності підприємств лісової галузі: стан та перспективи. *Облік і фінанси*. 2018. № 2 (80). С. 11–15.

4. Замула І.В., Танасієва М.М., Шавурська О.В. Бухгалтерський облік, аналіз і аудит лісових ресурсів і витрат на їх відтворення та використання: монографія. Житомир, 2021. 257 с.

5. Ковбаса Т.А. Облікове забезпечення заготівельної діяльності підприємств лісового господарства. *Причорноморські економічні студії*. 2016. Вип. 12 (2). С. 164–168.

6. Мороз Ю.Ю., Цал-Цалко Ю.С., Ейсмонт В.С. та ін. Бухгалтерський облік і аудит в управлінні лісогосподарським підприємством: підручник. Житомир: Рута, 2019. 372 с.

7. Озеран В., Чік М. Облік біологічних активів у лісовому господарстві. *Економічний аналіз*. 2010. Вип. 6. С. 281–284.

8. Польова, О., Томашук, І. Облік виробництва і реалізації продукції лісівництва. *Економіка та суспільство*. 2024. № 64. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4259/4227 (дата звернення: 25.08.2024).

9. Правдюк Н.Л. Інформаційне забезпечення управління лісового господарства в частині оподаткування. *Ефективна економіка*. 2024. № 8. URL: https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/4415/4450 (дата звернення: 25.08.2024).

10. Сторожук Т.М., Дружинська Н.С. Теоретичні аспекти економічної оцінки лісових ресурсів як об`єктів обліку. *Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування*. 2019. Вип. 3. С. 231–241.

11. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи»: наказ Міністерства фінансів України № 790 від 18.11.2005 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1456-05#Text (дата звернення: 25.08.2024).

12. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: наказ Міністерства фінансів України № 246 від 20.10.1999 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text (дата звернення: 25.08.2024).

13. Про затвердження Інструкції з ведення електронного обліку деревини: Наказ Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України № 621 від 27.09.2021 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1343-21#n14 (дата звернення: 23.08.2024).

14. Про затвердження Порядку проведення моніторингу внутрішнього споживання вітчизняних лісоматеріалів необроблених і контролю за неперевищенням обсягу внутрішнього споживання вітчизняних лісоматеріалів необроблених: Постанова Кабінету Міністрів України № 1142 від 04.12.2019 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1142-2019-%D0%BF#Text (дата звернення: 23.08.2024).

15. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування: наказ Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.1999 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99#Text (дата звернення: 25.08.2024).

REFERENCES

1. The Cabinet of Ministers of Ukraine (2024) *Publichnyi zvit holovy Derzhavnoho ahentstva lisovykh resursiv Ukrainy za 2023 rik* [Public report of the Head of the State Agency of Forest Resources of Ukraine for 2023]. Available at: http://surl.li/pslgzz (accessed August 22, 2024).

2. State Statistics Service of Ukraine (2024). Available at: https://www.ukrstat.gov.ua/ (accessed August 23, 2024).

3. Zhurakovska I.V., Chudovets V.V. (2018) Oblikove zabezpechennia diialnosti pidpryiemstv lisovoi haluzi: stan ta perspektyvy [Accounting Support of Forestry Enterprises: Status and Prospects]. *Oblik i finansy,* no. 2 (80), pp. 11–15.

4. Zamula I.V., Tanasiieva M.M., Shavurska O.V. (2021) *Bukhhalterskyi oblik, analiz i audyt lisovykh resursiv i vytrat na yikh vidtvorennia ta vykorystannia* [Accounting, analysis and audit of forest resources and the costs of their reproduction and use]. Zhytomyr: Ruta. (in Ukrainian)

5. Kovbasa T.A. (2016) Oblikove zabezpechennia zahotivelnoi diialnosti pidpryiemstv lisovoho hospodarstva [Accounting support for harvesting activities of forestry enterprises]. *Prychornomorski ekonomichni studii,* vol. 12 (2), pp. 164–168.

6. Moroz Yu.Iu., Tsal-Tsalko Yu.S., Eismont V.S. et al. (2019) *Bukhhalterskyi oblik i audyt v upravlinni lisohospodarskym pidpryiemstvom* [Accounting and auditing in the management of a forestry enterprise]. Zhytomyr: Ruta. (in Ukrainian)

7. Ozeran V., Chik M. (2010) Oblik biolohichnykh aktyviv u lisovomu hospodarstvi [The accounting of biological assets in forestry]. *Ekonomichnyi analiz*, vol. 6, pp. 281–284.

8. Pol`ova O., Tomashuk, I. (2024) [Accounting for the production and sale of forestry products]. *Economy and Society*, no. 64. Available at: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4259/4227 (accessed August 25, 2024).

9. Pravdiuk N. (2024) Informatsiine zabezpechennia upravlinnia lisovoho hospodarstva v chastyni opodatkuvannia [Information security of the management of forestry in the part of taxation]. *Efektyvna ekonomika*, no. 8. Available at: https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/4415/4450 (accessed August 25, 2024).

10. Storozhuk T.M., Druzhynska N.S. (2019) Teoretychni aspekty ekonomichnoi otsinky lisovykh resursiv yak ob`iektiv obliku [Theoretical aspects of economic assessment of forest resources as accounting facilities]. *Ekonomichnyi visnyk. Seriia: finansy, oblik, opodatkuvannia,* vol. 3, pp. 231–241.

11. Ministry of Finance of Ukraine (2005) Pro zatverdzhennia Natsionalnoho polozhennia (standartu) bukhhalterskoho obliku 30 «Biolohichni aktyvy» [On Approval of National Accounting Regulation (Standard) 30 “Biological Assets”]. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1456-05#Text (accessed August 25, 2024).

12. Ministry of Finance of Ukraine (1999) Pro zatverdzhennia Natsionalnoho polozhennia (standartu) bukhhalterskoho obliku 9 «Zapasy» [On approval of National Accounting Regulation (Standard) 9 “Inventories”]. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text (accessed August 25, 2024).

13. Ministry of Environmental Protection and Natural Resources of Ukraine (2021) Pro zatverdzhennia Instruktsii z vedennia elektronnoho obliku derevyny [On Approval of the Instruction on Maintaining Electronic Timber Records]. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1343-21#n14 (accessed August 23, 2024).

14. The Cabinet of Ministers of Ukraine (2019) Pro zatverdzhennia Poriadku provedennia monitorynhu vnutrishnoho spozhyvannia vitchyznianykh lisomaterialiv neobroblenykh i kontroliu za neperevyshchenniam obsiahu vnutrishnoho spozhyvannia vitchyznianykh lisomaterialiv neobroblenykh [On Approval of the Procedure for Monitoring the Domestic Consumption of Unprocessed Timber and Control over the Non-Exceedance of the Volume of Domestic Consumption of Unprocessed Timber]. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1142-2019-%D0%BF#Text (accessed August 23, 2024).

15. Ministry of Finance of Ukraine (1999) Pro zatverdzhennia Planu rakhunkiv bukhhalterskoho obliku ta Instruktsii pro yoho zastosuvannia [On Approval of the Chart of Accounts and the Instruction on its Application]. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99#Text (accessed August 25, 2024).